

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum vsus vini sit licitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

QVAEST: CXLIX.

Ad huius evidentiā sciendum est, si bonum rōnis conferuantur a moralibꝫ virtutibus. Óra impetus passionis est duplex, fructuatio & usus. Vtrumq; bipartitum per passiones impeditur. Nam timor & amor, delectatio, ira &c. rōnem a restituendis flentibus continue experimur. Et si fuerint vehementes passiones,

quāque rationis ultimū tollantur patet deinde mā tristitia & delectatio. **I**n corp. art.

ad hoc communiter circa cibū & potum est abstinentia. Sed potus inebriare valens, impedit speciali ratione, vt dictum est,* & video requirit speciali virtutem.

Ad T. Dicendum, q̄ virtus abstinentia non est circa cibos & potus, in quantum sunt natrūtiā, sed in quantum impediunt rationem, & ideo nō oportet q̄ specialitas virtutis attendatur secundum rationem nutritionis.

Ad T. Dicendum, q̄ in omnibus pōtibus inebriari valetius est una & eadem ratio impediendi rationis usum: & sic illa potum diversitas per accidens se habet ad iuritatem: & propter hoc, secundum huiusmodi diversitatem iuritiae non diversificantur. Et eadem ratio est de diversitate ciborum.

ARTICVLVS III.

verum usus uini totaliter sit illicitus.

Ad tertium sic procedit. Videtur q̄ usus uini totaliter sit illicitus. Sine sapientia enim non potest aliquis esse in statu salutis. dicitur enim Sapient. 7. Neminem diligit Deus, nisi eu, qui cum sapientia inhabitat. & infra 9. Per sapientiam sanari sunt quicunque placuerunt tibi a principio: sed usus uini impedit sapientiam. dicitur enim Eccl. 2. cogitauit abstrahere a uiō carnē meam, ut transferre animum meum ad sapientiam.

Alio modo, paſſio poſt impediſt utram rationis ex eo, quod est ratio aliquis impediens utram rationis usum ratio nis, ita quod ex hoc primo paſſio habet rationem deformis, quia est ratio impediens utram rationis: & si impediſt utram rationis periret ad aliud uitium ab illo quod relipit immoderatam illius passionis in ſcīpia. Et simili er conſiderare bonum rationis in reductione, & ut corā paſſionem, q̄ ex hoc deordinatur, q̄ est ratio impediens utram rationis, ſpectat ad moralem iuritatem aliam ab illa, q̄ et moderatur paſſionem illam in fe. Quod ante probemus, manuētem exemplis in proposito. Ex delectabilis potu coingit duplicitas rationis bonum ladi. Primo, quia delectatio potus est in fe immoderata. Immoderata enim delectatio alimenti uel quānnam ad quid, vel quantum, vel quale &c. est ratio peccati, & obliqui rōnem, & quā oq; et abſorbet & hoc ſpectat ad uitium galat. Confermare autem bonum rationis contra huiusmodi immoderatam delectationem, ſectat ad abstinentiam. Secundo, quia delectatio, ut ratio potus ſunniſi perturbat rationis uitus, et inordinata delectatio: ſiquidem potus ex hoc inordinata, & rectam rationem obliquet, & utram rationis impedit, atque rollat ad tempus. Et ſpectat huiusmodi delectatio ad uitium ebrietatis & teruare rationis bonum contra ſic delectabile, obiectus est. Probatur vero difſtictio specifica iurituum abstinenti & sobrietati ex formalis diſtinzione impediens rationis. Nam alterius rationis est delectabile ex immoderantia ſuare impediens rationis bonum, & alterius rationis est delectabile ex eo, quod est ratio ſunniſi ſi impediens rationis bonum. Nec oportet probare hac eſte de mente authoris: quo-

niam in articulo hoc, & ſpe clavis in pateſt hanc eſte doctrinam, q̄ Ad primā ergo obiectum in operi ſuſtinet ſobrietatis ab abſtinentia non eſt delectatio. & cum dicatur, Si homo eſt soberbius,

ergo potus uini eſt uinuſalitatem illicitus.

Qz Pr̄t. Apoſtoli dicit ad Romanos, Bonum eſt non manducare carnem, & non bibere uinum, neq; in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur: ſed ceſſare ab eo uinuſum eſt uitiosum, & finiter fratribus scandalum posse. ergo uti uino eſt illicitus.

Qz Pr̄t. Hieron. dicit quod uinum cum carnibus post aliud uinum eſt dedicatum: Cunctū autem uenit in fine ſeculorum, & extremitatem retraxit ad principium, ergo tempore cunctū legis uidetur eſte illicitus uino.

SED CONTRA eſt, quod Apoſtoli dicit, ad Timoth. No. 5. Nō adhuc aquam bibere, ſed modicū uino utere propter florū chumtuim, & infirmitates frequentes. & Ecl. 3. dicitur, Erūtatio animæ, & cordis ſum moderate potuat.

RESPON. Dicendum, q̄ nullus cibus, vel potus ſecundum & ſecundum ſententiam Domini dicitur Matt. 15. Non qd intrat in os coinqnat hominē: & ideo libere uinum, fī ſe loquendo, non eſt illicitus. Poterit tandem reddi illicitum per accidens, quod quidem ex conditione debentis, qd uino de facilis admixtione, vel qd ex ſpeciali uoto obligato, ut ad uinum non bibendum: ergo autem ex modo bibendi, qd ſubſtitutio meliora in bibendo accidit.

In articulo 3. dicimus, quod ueraque uini eſt circa ſecundum ceteras rationes, ſecundum quod uini ab illo, et diuersis eſt rationes impeditur delectatio eſt. Ex quibus poterit ſecundum diſtinguenda uola, ſed ſobrietatis abſtinentia ſunt illi, quod ab initia ſunt utique uino. Pone tem mēdium in potu, ſed non ponit rationem expeditam, ut ratio ſunniſi, ſed ſolū ſunt rationes, poteſt ſecundum ſit.

Koncluſio. Super Quesitiōne ſequente pugnante articulo tertio.

In articulo 3. eiusdem questione, adiucente, quod Marcius ab ipſe Thomā dicitur, quod licet ad aliam quam uinum ſufficiat ad ſalutem, non ergo ſunt rationes impeditur delectatio eſt. Ex quibus poterit ſecundum diuersis rationes impeditur delectatio eſt. Etiomē gradum, ſecundum tamē eſt in aliquid neant, ſi uelit ſalutare per hoc quod in diuerſiones quarundam peruenit, & ſunt rationes, qd uis lobyn uini ſunt aperteſt ſapientia.

¶ Ad hanc sequidem Martini obiectionem non oportet respondere, tum quia literare dicit, secundum conditionem perfectam, & non dicit absolute, quod potius vini impedit a perfecta sapientia. Unde hoc non est salutare doctrinam, quasi peritentiam ut ardens fons, sed sua obiectio est manifesta diuinitus contextus: cum quia etiam si auctio non subiungit illa verba, Secundum conditions personarum &c. ex quo dixerat, qd hoc requiritur in aliquibus, tamen se preferuerat ab uniuersitatem & communione. Prodebat ergo acquisitionis sapientiae perfecte abstinentia a vino aliquibus, quibus solleat abstinere a iuino non est bonum superrogationis, sicut item, & alia huiusmodi. Et per oppositum talibus non abstinere a iuino nocet, sicut non iuuenire, qd impedit progressum ad perfectam sanitatem, qui beati pacifici, qui filii Dei vocabuntur.

¶ Super Questionis 149. Articulum quartum.

In articulo quarto cunctum questionis dubium occurrit ex eo, qd non bene ratio, quare senibus, episcopis, & regibus, specialiter indicitur sobrietas magis, quam iuuenibus, & mulieribus signatur: quoniam iuuenibus, & mulieribus opus est sobrietate & proper concupiscentias, & proper rationem, s. operationem. Senibus autem proper operationem tantum, male ergo uideretur distinctione illa rationum assignata.

¶ Ad hoc dicuntur, quod distinctione, & ratio est optimi, si formular intelligantur. Communis necessitas, quippe sobrietatis in omnibus est proper communem operationem rationis, scilicet proper usum rationis, ut patet ex ipsa sobrietatis natura. Sed loquendo de

Quandoq; autem ex parte aliorum, qui ex hoc scandalizatur.

¶ AD PRIMVM ergo dicendum, qd sapientia potest haberi dupliciter. Vno modo, fm modum cōēm, prout sufficit ad salutem: & sic non requiritur ad sapientiam habendam, qd aliquis a vino omni abstineat, sed qd abstineat ab immoderato vnu iuini. Alio modo, fm quandam perfectiōnē gradū: & sic requiritur in aliquis ad pfecte sapientiam percipiendam, qd iuino a iuino abstineant, fm conditions quarundam personarum, & locorum.

¶ AD SECUNDVM dicendum, qd Apostolus non simpliciter dicit bonū esse abstinenre a iuino, sed in eaſi, in quo ex hoc aliqui scandalizantur.

AD TERTITM dicendum, qd Chfs retrahit nos a quibusdam, sicut iuino illicitis: a quibusdam vero sicut ab impedimentis pfectio-nis. Et hoc mō retrahit aliquos a vino pp studiū perfectionis, sicut a diuitijs, & alius huiusmodi.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum sobrietas magis requiratur in maioribus personis.

AD QUARTVM sic proceditur. Vf qd sobrietas magis requiratur in maioribus personis. Seneclus enim excellentiā quādam homini p̄stat, unde & senibus honor & reverentia debetur, secundum illud Leu.19. Coram cano capite cōfūrge, & honora p̄sonam senis: sed Apostolus specialiter senes dicit esse ad sobrietatem exhortandos, fm illud ad Tit.2. Senes, vt sobrij sit, ergo sobrietas maxime requiratur in excellentioribus personis.

¶ 2 Pr̄t. Episcopus in Ecclesia excellentissimum gradū habet, cui per Apostolum indicitur sobrietas, fm illud, ad Timoth.3. Oportet episcopum irreprehensibilem esse, vnu virorū virum, sobrium, prudentem &c. ergo sobrietas maxime requiratur in personis excellentioribus.

¶ 3 Pr̄t. Sobrietas importat abstinentiam a vino: sed vinum interdictum regibus, qd tenet summum locum in humanis rebus. cōceditur aut̄ his qui sunt in statu desolationis, fm illud Proue. 31. Noli regibus dare vinum. & postea subdit, Date siceram me rentibus, & vinū his qui amaro aīo sūt. ergo sobrietas magis requirit in excellentioribus personis.

A SED CONTRA est, quod Apostolus dicit j. ad Timot. 3. Mulieres similiter pudicas, sobrias &c. & ad Tit.2. dicitur, iuuenes simili-ter hortare, vt sobrij sint.

RESPON. Dicendum, quod virtus habet habitudinem ad duo. Vno quidē modo, ad contraria vitia quę excludit, & cōcupiscentias quas refrenat. Alio modo, ad finem, in quem perducit. sic ergo aliqua virtus magis requirit in aliquibus dupli rōne. Vno modo, quia in eis est maior propria ad concupiscentias, quas oportet per virtutem refrenari: & ad uitia, qd per uitrem tolluntur: & secundum hoc sobrietas maxime requiratur in iuuenibus, & mulieribus, quia in iuuenibus viget concupiscentia delectabilis propter feruorem etatis: in mulieribus autem non est sufficiens robur mentis ad hoc, qd concupiscentias resistunt. Unde secundum Valeriu Maximu*, mulieres apud Romanos antiquitatem non bibebant vnu. Alio uero modo, sobrietas magis requiratur in aliquibus, utpote magis necessaria ad propriam operationem ipsorum. Vinum aut̄ immoderate sumptu p̄cipue impedit usum rationis: & ideo senibus, in quibus ratio debet uigere ad aliorum eruditōē, & ep̄s, seu quibuslibet Ecclesiis ministris, qui mente deuota debet sp̄uilibus officiis infestis, & regibus, qui p̄ sapientiam debet potulum subditum gubernare, specialiter sobrietas indicatur. Et p̄ hoc patet responsio ad obiecta.

QVAESTIO CL.

De ebrietate, in quatuor articulos diuisa.

D E INDE considerandum est de ebrietate. ET CIRCA hoc queruntur quatuor.

¶ Primō, Vtrū ebrietas sit peccatum.

¶ Secundo, Vtrū sit peccatum mortale.

¶ Tertiō, Vtrū sit grauissimum peccatorum.

¶ Quartō, Vtrū excusat a peccato.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum ebrietas sit peccatum.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod ebrietas non sit peccatum. Oē enim peccatum habet aliud peccatum sibi oppo-

Lib. 3. c. 1. in
tit. de nū uī
ni mulierib⁹
interdicto -

Mal. 4. 14. 21.
4. ad 2. & ad
7. 1. 1. 1. 1.
& 3. Eth. 1. 1.
non